

Nr 32

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 4 § 10 mom. förordningen den 23 oktober 1908 (nr 128) angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter.

I en den 4 mars 1955 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 145, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till förordning om ändrad lydelse av 4 § 10 mom. förordningen den 23 oktober 1908 (nr 128) angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter.

Rörande propositionens huvudsakliga innehåll må här anföras följande.

Enligt 1908 års bevillningsavgiftsförordning är utländska amatöriddrottsmän befriade från att erlägga bevillningsavgift vid deltagandet i idrottstävlingar här i landet. Då stadgandet i sin nuvarande utformning givit anledning till olika tolkningar föreslås i propositionen att avgiftsfriheten i stället anges skola avse deltagare i idrottstävlingar, anordnade av organisation, som är ansluten till Sveriges riksidrottsförbund eller representerad inom Sveriges olympiska kommitté, eller av annan sammanslutning, som enligt medgivande av Kungl. Maj:t må vara likställd med sådan organisation i nu förevarande hänseende.

Det vid propositionen fogade författningsförslaget är av följande lydelse.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 4 § 10 mom. förordningen den 23 oktober 1908 (nr 128) angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter

Härigenom förordnas, att 4 § 10 mom. förordningen den 23 oktober 1908 angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

¹ Senaste lydelse av 4 § 10 mom. se 1952:360.

1 *Bihang till riksdagens protokoll 1955. 7 saml. Nr 32—34*

(Nuvarande lydelse:)

4 §.

10 mom. Frihet från erläggande av bevillningsavgift enligt denna paragraf åtnjutes:

a) för utlänningar — — — och dylika;

b) för amatöriddrottsmän vid deltagande i idrottstävlingar; samt

c) då Kungl. Maj:t, — — — från bevillningsavgift.

(Föreslagen lydelse:)

4 §.

10 mom. Frihet från erläggande av bevillningsavgift enligt denna paragraf åtnjutes:

a) för utlänningar — — — och dylika;

b) för deltagare i idrottstävling, anordnad av organisation, som är ansluten till Sveriges riksiddrottsförbund eller representerad inom Sveriges olympiska kommitté, eller av annan sammanslutning, som enligt medgivande av Kungl. Maj:t må vara likställd med sådan organisation i nu förevarande hänseende; samt

c) då Kungl. Maj:t, — — — från bevillningsavgift.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och skall äga tillämpning jämväl beträffande tillställning, vilken ägt rum dessförinnan, under förutsättning att avgiften icke blivit fastställd genom beslut, som vunnit laga kraft före ikraftträdandet av förordningen.

Av statsrådsprotokollet i ärendet inhämtas bl. a. följande.

Enligt 4 § 2 mom. förordningen den 23 oktober 1908 (nr 128) angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter skall utlänning — med visst undantag för här i riket bosatt utlänning — som medverkar vid offentlig föreställning, offentlig framförande av musik eller vid annan offentlig tillställning, erlægga särskild bevillningsavgift med 20 procent av den inkomst, som på grund av hans medverkan tillflyter honom. Avgiften skall erläggas oavsett huruvida inträdesavgift eller annan avgift uppbäres eller tillställningen är avgiftsfri. Avgiften beräknas på hela den ifrågavarande inkomsten, vare sig denna utgöres av i penningar bestämd ersättning, naturaförmåner eller andel av inkomsten å tillställningen och utgår med minst 50 öre för varje dag medverkan lämnas av utlänningen eller ersättning till honom beräknas. Tillställningens anordnare svarar för avgiftens erläggande.

I 4 § 10 mom. stadgas om frihet i vissa fall från erläggande av bevillningsavgift. Avgiftsfriheten gäller bland annat för amatöriddrottsmän vid deltagande i idrottstävlingar. Då särskilda omständigheter föreligga kan vidare Kungl. Maj:t medgiva befrielse från avgift för visst fall.

Om naturaförmåner ingår i den ersättning, som lämnas, skall dessa vid bevillningsavgiftens bestämmande uppskattas till skäligt belopp i penningar. Om högre värde icke är angivet, skall kost och logi därvid upptagas till vardera fem kronor för dag (4 § 5 mom. 3 st.).

Av bevillningsavgiften tillfaller hälften staten och hälften den kommun, inom vilken föreställning givits (4 § 12 mom.).

Den nu gällande avgiftsfriheten för amatöridrottsmän infördes genom författningsändring 1910. Denna hade föranletts av ett utslag av regeringsrätten den 5 november 1909 (RÅ 1909 not Fi 133) vari fastställdes att Djurgårdens idrottsförening hade att erlægga bevillningsavgift för av föreningen utbetald ersättning för ett tyskt fotbollslags medverkan vid en av föreningen anordnad fotbollsmatch. I den proposition, vari förslag om författningsändringen förelades riksdagen, uttalade departementschefen bland annat följande.

Huvudsyftet med 1908 års förordning angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter torde kunna sägas vara att undanröja den privilegierade ställning, utlänningar dessförinnan i vissa fall intogo gent emot landets egna invånare, vilka för sin inkomst av arbete erlade direkt beskattning till stat och kommun.

Berörda synpunkt torde emellertid icke med fog kunna göras gällande beträffande in- och utländska amatöridrottsmän, ty lika litet som det kan sägas, att den utländske amatöridrottsmannen i förhållande till den inländske vid uppträdande här i landet intager en privilegierad ställning, lika litet kan det bli tal om något slags konkurrens mellan de båda kategorierna. Vid sådant förhållande synes ock den bärande grunden för förordningens tillämplighet å de ifrågavarande utlänningarna hava bortfallit.

Därtill kommer den omständigheten, att det i allt fall synes vara föga tilltalande, att utländska amatöridrottsmän, som, på inbjudan av svenska idrottsförbund, besöka vårt land för att mäta sina krafter med våra egna idrottsmän, för sitt uppträdande här betungas med särskild avgift till stat och kommun, vare sig denna avgift faktiskt erlägges av dem själva eller av vederbörande svenskt idrottsförbund. Särskilt starkt framträder denna synpunkt vid tanke på de Olympiska spelen, vilka såsom bekant år 1912 komma att förläggas till Stockholm. Det synes mig nämligen ligga stor vikt uppå, att vid denna, världens säkerligen förnämsta idrottstävling, vars anordnande och genomförande på ett värdigt sätt får anses vara en hederssak för hela vårt land och vars betydelse, även ur andra synpunkter än de idrottsliga, icke torde böra underskattas, någon beskattning av de i spelen deltagande utländska amatöridrottsmännen icke får förekomma.

Med en den 23 december 1954 dagtecknad skrift har *Sveriges riks-idrottsförbund* överlämnat en inom förbundet utarbetad promemoria angående bevillningsavgift i samband med idrottstävlingar. Över promemorian har, efter remiss, *yttranden* avgivits av riksräkenskapsverket, statskontoret, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Stockholms, Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län, Svenska stadsförbundet och Svenska landskommunernas förbund.

Rörande det närmare innehållet i förenämnda promemoria samt de däröver avgivna remissyttrandena tillåter sig utskottet hänvisa till propositionen (s. 4—14).

Till stöd för det i propositionen framlagda förslaget har *departementschefen* anfört följande.

»Utlänning, som medverkar vid offentlig föreställning här i landet, skall erlägga särskild avgift enligt 1908 års förordning angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter. Avgiften utgår med 20 procent av bruttoinkomsten. Enligt uttryckligt stadgande är utländsk amatör-idrottsman, som deltar i idrottstävlingar, fritagen från skyldighet att erlägga denna avgift.

I den av riksidrottsförbundet ingivna promemorian har omnämnts ett antal under de senaste åren av beskattningsmyndigheterna meddelade beslut, varigenom bevillningsavgift avkrävts vederbörande arrangör, oaktat de i tävlingarna deltagande utländska idrottsmännen varit amatörer i den bemärkelse denna term har inom idrottsrörelsen. Något avgörande i högsta instans torde ännu icke föreligga. Rörande de närmare omständigheterna i de av förbundet åsyftade fallen får jag hänvisa till den tidigare redogörelsen. Här må endast erinras om vissa av de synpunkter, som framkommit vid ärendenas behandling. Vid tolkningen av begreppet amatör-idrottsman enligt 1908 års förordning kunde det icke, har man ansett, vara utslagsgivande, vilken innebörd detta begrepp för närvarande hade i idrottsliga sammanhang. En idrottsman erhöll numera, har det vidare påpekats, i väsentligt större utsträckning än tidigare ersättning i samband med sin idrottsutövning utan att därför förlora sitt amatörskap. Som en följd härav förekom det i viss omfattning att svenska idrottsmän taxerades för inkomster av idrottsutövning.

Riksidrottsförbundet har i sin promemoria framhållit att man inom idrottens organisationer icke kunde acceptera den tolkning av begreppet amatör, som kommit till synes i de av förbundet omnämnda fallen. Skulle en sådan praxis bli bestående komme i själva verket syftet med det särskilda stadgandet om avgiftsfrihet för amatör-idrottsmän att förfelas. Riksidrottsförbundet avser med sin framställning att få till stånd en sådan författningsändring att det av lagtexten klart framgår att bevillningsavgift icke skall utgå för utländsk amatör-idrottsman, i den mening detta begrepp har inom idrottsrörelsen. Förbundet har övervägt olika utvägar för att komma ifrån de nuvarande tolkningssvårigheterna. Enligt förbundets mening skulle den bästa lösningen erhållas om skyldigheten att erlägga avgift gjordes beroende av vem som arrangerade tävlingen här i landet. Även ur den synpunkten att det i praktiken blir den svenske arrangören som slutligen får gälda avgiften framstode en sådan regel som den rimligaste. I enlighet härmed föreslår riksidrottsförbundet att bestämmelsen utformas så att avgift icke skall utgå för deltagare i tävlingar, anordnade av amatörorganisationer, som har till uppgift att främja icke-professionell idrott eller gymnastik.

Det måste betecknas som ytterligt tveksamt om man verkligen avsett att för bevillningsavgiftsförordningens del tillskapa ett självständigt amatörbegrepp som kunde skilja sig från det amatörbegrepp som tillämpas inom idrottsrörelsen. Vid stadgandets tillkomst var man ju på det klara med att även en amatör-idrottsman kunde uppbära ersättning för sitt deltagande i tävlingar. Att storleken av denna ersättning och således även innebörden av begreppet amatör-idrottsman kunde växla från tid till annan är omständig-

heter, som icke direkt berörts i förarbetena till stadgandet. I varje fall torde emellertid kunna sägas att det vid stadgandets tillkomst icke var omöjligt att förutse att så skulle kunna komma att bli förhållandet. Man har nu bland annat framfört den uppfattningen att vid tolkningen av amatörbegreppet i bevillningsavgiftsförordningen borde avgörande vikt fästas vid den omständigheten att svenska amatöridrottsmän i viss omfattning blir beskattade för traktamenten eller liknande som uppburits i samband med idrottsutövning. Enligt min mening är detta en helt annan fråga eftersom den interna svenska inkomstbeskattningen av ersättningar till idrottsmän i princip icke gjorts beroende av om vederbörande är amatör eller professionell. Så är däremot fallet i bevillningsavgiftsförordningen.

Då bestämmelsen i sin nuvarande utformning givit anledning till tolkningssvårigheter vill jag, i likhet med flertalet remissinstanser, i princip tillstyrka riksidrottsförbundets yrkande om ändring. Beträffande den rent författningstekniska utformningen har olika meningar yppats under remissbehandlingen. Överståthållarämbetet och ett par länsstyrelser har ansett att den av riksidrottsförbundet föreslagna formuleringen — vilken förutsätter att den tillämpande myndigheten avgör såväl om det föreligger en »amatörorganisation» som om denna har till uppgift att främja »icke-professionell» idrott eller gymnastik — icke kommer att undanröja tolkningssvårigheterna. Som ett alternativ har överståthållarämbetet förorddat att avgiftsfriheten angives avse deltagare i tävlingar, anordnade av till riksidrottsförbundet ansluten förening.

Även enligt min uppfattning skulle en klar och entydig regel erhållas om i författningen direkt angives vilka organisationer som avses. Förutom organisationer anslutna till riksidrottsförbundet bör därvid medtagas organisationer, vilka är representerade inom Sveriges olympiska kommitté. Avgiftsfriheten torde därmed komma att omfatta praktiskt taget alla amatörorganisationer som nu idkar internationellt tävlingsutbyte. Då det emellertid kan tänkas att även organisationer, som verkar i samma syfte som de nu nämnda, men icke är anslutna till riksidrottsförbundet eller representerade inom olympiska kommittén anordnar internationella tävlingar, torde möjlighet böra öppnas för Kungl. Maj:t att medgiva avgiftsbefrielse även beträffande tävlingar, anordnade av sådana organisationer. Självfallet bör sådan befrielse ifrågakomma endast beträffande organisationer av samma art som de förut nämnda och med syfte att främja icke-professionell idrott och liknande.

Den sålunda föreslagna ordningen innebär — liksom riksidrottsförbundets förslag — att avgiftsfriheten kan komma att utsträckas även till utländska professionella idrottsmän, nämligen då sådana deltar i tävlingar anordnade av svenska amatörorganisationer. Någon anledning till erinran härvidlag torde dock icke föreligga. Det internationella tävlingsutbyte med professionella idrottsmän, som kan förekomma i de svenska amatörförbundens regi, ingår som ett led i organisationernas verksamhet för främjande av den svenska idrotten. Då avgiften i själva verket icke uttages av de utländska idrottsmännen utan erlägges av den svenske arrangören synes därför anledning

saknas att undantaga sådana fall från avgiftsfriheten. Det torde dessutom här röra sig om ett relativt litet antal fall.

Den utformning av bestämmelsen som nu förordats torde tillgodose de önskemål, som framförts från idrottsrörelsen. Jag vill i detta sammanhang framhålla, att den omständigheten att exempelvis ett tidningsföretag står som medarrangör för viss tävling icke i och för sig bör hindra att avgiftsfrihet åtnjutes. I de nya bestämmelserna bör avgiftsfriheten liksom för närvarande gälla vid deltagande i idrottstävlingar. Härunder inbegripes självfallet också exempelvis tävlingar i ridsport och uppvisningar i gymnastik o. dyl.

De nya bestämmelserna har föreslagits skola träda i kraft dagen efter den då författningen utkommit från trycket. De synes emellertid böra göras tillämpliga även beträffande tävlingar, som ägt rum före sagda dag i de fall då avgiften icke blivit fastställd genom beslut som vunnit laga kraft före ikraftträdandet. Har besvärstiden för beslut om avgift icke utgått före dagen för ikraftträdandet och blir beslutet icke överklagat, får det ankomma på vederbörande länsstyrelse och kommun att på ansökan verkställa eventuell restitution.»

Utskottet. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förvarande proposition nr 145, antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändrad lydelse av 4 § 10 mom. förordningen den 23 oktober 1908 (nr 128) angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter.

Stockholm den 31 mars 1955

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Heüman, Eriksson, Velander, Niklasson och Anders Johansson, fröken Ranmark samt herrar Kronstrand, Bengtson och Falk; ävensom

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Kristensson i Osby, Orgård, Sundström, Hagberg i Malmö, Sjölin, Brandt, Allard, Jansson i Aspeboda och Stenberg.